

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 469/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Lenčేశovou, Farská 50, Nitra, proti postupu Krajského súdu v Nitre a jeho uzneseniu č. k. 4 Tos 80/2021-289 z 30. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) „č. k. 4Tos/80/2011-289“ (v petite je zjavná chyba v písaní, správne má byť č. k. 4 Tos 80/2021-289, pozn.) z 30. augusta 2021. Navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, a súčasne žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľovi bol trestným rozkazom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 T 12/2018 z 8. augusta 2018, právoplatným 29. augusta 2018, uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní osemnástich mesiacov s podmieneným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu dvadsaťštyri mesiacov. Zároveň súd zrušil skorší výrok o treste odňatia slobody uložený sťažovateľovi trestným rozkazom okresného súdu č. k. 33 T 26/2018 z 26. marca 2018, právoplatným 17. apríla 2018. Skúšobná doba začala sťažovateľovi plynúť 18. apríla 2018 (kvôli započítaniu skúšobnej doby v nadväznosti na uloženie súhrnného trestu, pozn.) a uplynula 18. apríla 2020.

3. Okresný súd v konaní o osvedčení sa sťažovateľa ako odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia rozhodol uznesením č. k. 3 T 12/2018 z 15. apríla 2021 tak, že podľa § 50 ods. 4 prvej vety za bodkočiarkou Trestného zákona vyslovil, že sťažovateľ ako odsúdený sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil, a preto trest odňatia slobody v trvaní osemnásť mesiacov vykoná. Zároveň okresný súd podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil sťažovateľa na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

4. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody neosvedčil, pretože nevedol riadny život. Svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, že sťažovateľ sa počas skúšobnej doby dopustil jedného priestupku (na úseku porušenia pravidiel bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky) a 12. decembra 2018 aj úmyselnej trestnej činnosti, za ktorú bol právoplatne odsúdený súdom iného členského štátu Európskej únie, konkrétne Holandska. Okresný súd mal preukázané, že rozsudkom policajného trestného súdu Rechtbank Oost-Brabant z 8. marca 2019, právoplatným toho istého dňa, bol sťažovateľovi za jazdu pod vplyvom alkoholu alebo omamných látok uložený peňažný trest v sume 750 eur s náhradným trestom 15 dní väzby, trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v trvaní šiestich mesiacov a čiastočne podmienený trest dva mesiace so skúšobnou dobou dva roky, ktorá začala plynúť 22. marca 2019. Okresný súd v tejto súvislosti poukázal na § 7b ods. 2 Trestného zákona s tým, že čin, ktorý sťažovateľ spáchal, je trestný aj podľa právneho poriadku Slovenskej republiky (ohrozenie pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona), a preto sa odsúdenie zohľadní rovnako, ako keby bolo vydané súdom Slovenskej republiky.

5. Sťažovateľ podal proti predmetnému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, v ktorej argumentoval, že pri posudzovaní, či sa ako odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil, okresný súd neprihliadol na dôležitú skutočnosť, a to či vykonaním uloženého trestu (jeho zaplatením) nedošlo k zahladeniu odsúdenia v zmysle § 92 ods. 2 Trestného zákona. Ďalej namietal, že okresný súd vychádzal výlučne z tuzemského spisového materiálu a posudzoval cudzozemské rozhodnutie izolovane, bez príslušnej spisovej dokumentácie holandského súdu, a vôbec sa nezaoberal potrebou uznania tohto rozhodnutia postupom podľa zákona č. 183/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

6. Krajský súd, rozhodujúc o podanej sťažnosti, túto na neverejnom zasadnutí konanom 30. augusta 2021 napadnutým uznesením ako nedôvodnú zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti postupu krajského súdu v jeho veci a proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej opakuje argumentáciu predostretú v rámci sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu a uvádza, že krajský súd sa nezoberal jeho podstatnými sťažnostnými námietkami, neodstránil procesné pochybenia prvostupňového súdu a dokonca ich zopakoval. Krajskému súdu vytýka, že neprihliadol na jeho tvrdenia a nezisťoval dôležité skutočnosti, najmä to, že trest uložený mu za skutok spáchaný v skúšobnej dobe v Holandsku

bol zahladený. Napokon sťažovateľ tvrdí, že súd bez preskúmania spisového materiálu holandského súdu nemohol správne zistiť, či splnil, resp. nesplnil podmienky podmieneného odsúdenia a v tejto súvislosti argumentuje, že súd rozhodol bez dodržania zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci.

8. Sťažovateľ zároveň požaduje v súlade s § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Uvedené odôvodnil tým, že mu hrozí závažná ujma, pretože bude musieť v najbližšom období nastúpiť na výkon trestu odňatia slobody, čo považuje za zásah do svojej osobnej slobody, čím trpí nielen on samotný, ale predovšetkým jeho rodina, keďže má partnerku a maloleté dieťa v útľom veku, ktoré sú výživou na neho odkázané.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu, ktorý zamietol sťažnosť sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu o tom, že sa sťažovateľ ako odsúdený v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil a trest odňatia slobody vykoná.

10. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu uznesením krajského súdu:

11. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd už judikoval, že do jeho obsahu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

12. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

13. V súlade s uvedeným je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto

dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06). Z uvedeného však nevyplýva záruka vydania rozhodnutia v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. záruka úspechu v konaní pred všeobecným súdom.

14. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať napadnuté uznesenie krajského súdu za ústavne udržateľné a akceptovateľné z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatnil. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné poukázať na to, že v súlade so svojou konštantnou judikatúrou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09).

15. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu vychádzal aj z obsahu uznesenia okresného súdu v predmetnom konaní v súlade so svojím ustáleným právnym názorom, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Taktiež v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60). Uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového súdu, ako aj druhostupňového súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

16. Po dôkladnom oboznámení sa s obsahom uznesenia okresného súdu, ktorým rozhodol, že sťažovateľ sa ako odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil a trest odňatia slobody v trvaní osemnástich mesiacov vykoná, ako aj s obsahom uznesenia krajského súdu, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v tejto časti je zjavne neopodstatnená.

17. Podľa § 50 ods. 4 prvej vety Trestného zákona ak odsúdený viedol v skúšobnej dobe riadny život a splnil povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom alebo zaplatiť dlh alebo zameškané výživné, ak boli uložené, súd vysloví, že sa osvedčil; inak rozhodne, že sa trest odňatia slobody vykoná.

18. Pri posudzovaní, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil, teda súd zisťuje, či odsúdený viedol počas tejto doby riadny život, a pre záver, že sa neosvedčil, postačuje, že sa v skúšobnej dobe

dopustil ďalšej trestnej činnosti, príp. priestupku. V tejto súvislosti nie je relevantné, či trest za skutok spáchaný v skúšobnej dobe bol vykonaný, príp. zahladený.

19. Okresný súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že považuje za preukázané, že sťažovateľ sa počas skúšobnej doby dopustil jedného priestupku a aj úmyselnej trestnej činnosti, za ktorú bol právoplatne odsúdený súdom iného členského štátu Európskej únie, pričom zdôraznil, že čin, ktorý sťažovateľ spáchal, je trestný aj podľa právneho poriadku Slovenskej republiky.

20. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd po preskúmaní sťažnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, uviedol, že túto sťažnosť nepovažuje za dôvodnú, pretože nezistil žiadne procesné pochybenie zo strany okresného súdu, a aj po vecnej stránke považuje napadnuté uznesenie za správne. Krajský súd zdôraznil, že uznesenie okresného súdu obsahuje jasné a úplné skutkové zistenia a zrozumiteľné právne úvahy, ktoré boli podkladom na vydanie napadnutého uznesenia.

21. Krajský súd k námietke sťažovateľa, že vykonaním uloženého trestu (jeho zaplatením) došlo k zahladeniu odsúdenia, uviedol, že okrem peňažnej pokuty mu bol uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá, pričom súd nemusí čakať, či dôjde k zahladeniu aj tohto trestu, a že pri posudzovaní, či sa sťažovateľ v skúšobnej dobe osvedčil, nezohráva relevanciu ani snaha sťažovateľa svoj čin bagatelizovať.

22. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, referenčne aplikovateľnou i na okolnosti prejednávanej veci, o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namieta, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

23. Úloha ústavného súdu sa pri preskúmaní tejto časti ústavnej sťažnosti obmedzila len na kontrolu, či všeobecné súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli, že sťažovateľ sa ako odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil a trest odňatia slobody vykoná, resp. keď krajský súd zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu.

24. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, z akých dôvodov sa stotožnil s odôvodnením uznesenia okresného súdu a prečo nepovažoval námietky sťažovateľa uplatnené v jeho sťažnosti za relevantné. Krajský súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne vysvetlil, prečo považoval uznesenie okresného súdu za správne a z akých dôvodov neboli splnené podmienky uplatnenia zákonnej fikcie osvedčenia podľa § 50 ods. 5 Trestného zákona.

25. Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd konštatuje, že argumentácia krajského súdu v spojení s argumentáciou okresného súdu sa javí v danej veci ako dostatočná a presvedčivá a nenesie známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Len skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, sama osebe nemôže odôvodňovať porušenie označených práv. Vzhľadom

na uvedené ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením krajského súdu, a preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v tejto časti je zjavne neopodstatnená, a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmieta.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý súdny proces uznesením krajského súdu:

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

27. Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd ju v súlade s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva kvalifikoval ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na „konanie o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia“. Toto konanie sa totiž netýka rozhodnutia o „trestnom obvinení“ a ani o „občianskych právach a záväzkoch“ (pozri napr. rozhodnutia vo veciach: Plischke c. Rakúsko zo 7. 3. 1964, X. c. Rakúsko z 23. 5. 1966, X. c. Rakúsko z 19. 7. 1966, X. c. Spojené kráľovstvo z 13. 7. 1970, Helmut Aldrian c. Rakúsko zo 7. 5. 1990).

28. Keďže v konaní o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia sa nerozhodovalo o trestnom obvinení sťažovateľa v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (teda o vine a treste), tento článok dohovoru nie je na dané vykonávacie konanie aplikovateľný *ratione materiae*. Vo všeobecnosti možno uviesť, že pôsobnosť (aplikovateľnosť) čl. 6 dohovoru zásadne nepresahuje okamih konečného, právoplatného rozhodnutia o vine a treste. Nevzťahuje sa teda *inter alia* ani na vykonávacie konania a mnohé rozhodnutia v ňom urobené (konanie o návrhu na podmienené prepustenie, nariadenie výkonu podmienenčne odloženého trestu, zaradenie odsúdeného do určitej kategórie alebo do určitého ústavu, konanie o milosti atď.).

29. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú už pri jej predbežnom prerokovaní.

30. Keďže došlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti ako celku, stratilo opodstatnenie rozhodovať o návrhu sťažovateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu a rovnako sa stalo bezpredmetným aj rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu